

Nepodpisani ne dopisi, ne tiskaju.
Priposlana sei plama tiskaju po d
nev, svaki rođak. Oglas od 8 ro
đakača stoji 80 nđ., za svaki r. - d
vilo 5 nđ.; ili u službu optovana
na pogodbe na upravom. Novi se
sljub poštarskom napuštanom (as
trogno putstvo) na administraciju
„Naša Sloga“. Imo, previsimo i naj
dulji postu valja točno označiti.

Komu list nednje na vremenu,
čeka to javi odgovarajuću u otvo
renu pismu, na koju se u platu
poštara, ako se izvani napisit:
„Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nasloga sve pehvati“. Nar. Pos.

G O V O R

zastupnika profesa. Vjeko Javora Spinčića, iz
ređen u sjednici carinskega vijeća dne
12. t. m. kod podrobnog razprave državnog
proračuna.

(Nastavak i konac.)

Nadalje spominjam ono, što se n. pr.
tiče služaja dra. Laginija i što je rečeno
ovdje u odgovoru na interpelaciju, da je
kotarsko poglavarstvo dinično i ovo i ono.
A ja kažem još i sada, če je kotarsko
poglavarstvo drugi, Laginji 2. decembra
odgovorilo, da njemu nije ništa o tom slu
čaju poznato, ili da ništa o tomu nije sa
znao, premda je žandarmorija o tomu pi
sala kotarskomu poglavarstvu.

Što se tada služaja Knava u Topo
lovcu, to je žalostno, da se tuj ponovno
reklo, da su iztrage ostale bezuspješne.
Moja gospodo! Kad se neće iztrazivati,
onda naravno iztrage ostaju bezuspješne.
Bilo bi veoma žalostno za oblasti, kad
mnogo ljudi demonstrirati proti komu, pa
da ne mogu naći krive.

Što se tada strogega služaja u inter
pelaciji, ta se ovde kaže, da je kotarsko
poglavarstvo u Pazinu kaznilo izgradniku,
Poglavarstvo ih u obdu nije htjelo kazniti,
nije ih ni pozvalo, te je dospalo žandarm
o, da ne treba nikakvih potra
nijekih izkrizati. Kotarsko poglavarstvo je
tek uslijed strogega naloga namještajte,
posto se je načelnik tamo pritužio, izgrad
nike kaznilo sa 5 forinti globo i to takove,
koji su kasnije bili odustavljeni dak na šest
nadjelja zatvora.

Iz nekojih odgovora na interpolaciju
može se vidjeti, kako su c. k. oblasti
podpuno neuspjebne prema zemaljskom
kapetanu, zemaljskomu odboru i istarskom
saboru. Ja znam, da je zemaljski odbor
istareki dva puta dobio odnude državnog
sudista, u kojim se je izreklo, da joj taj
površni zakon: pa ipak se nije c. k.
vlada poslužila. S. 11. državnoga temelj
noga zakona od 21. decembra 1867. broj
145. o vršenju vladine i izvršbenje vlasti.
Ne ēu dalje da govorim o odnosaši kod
takočinjanih autonomnih oblasti. Ja samo
kažem: što bi se dogodilo, kad bi n. pr.
zemaljski kapetan, zemaljski odbor i sabor
kranjski tako pustupao proti Niemcem,
kojih je samo 5 postotka u Kranjskoj,
kao što to postupa zemaljski odbor, zem
aljski kapetan i sabor istarski proti Hrv
atovom i Slovencem? Kranjski sabor morao
bi to samo jedanput pokušati, al no, da ne
pone pravdu Niemcem, vod da Hrvatom
i Slovencem u Istri njihovo pravo prihvati,
koje se inačo ne može postići ni od c. k.
vlade.

U ostalom nije odgovorilo na neko
u. spolacije, i to na one od 16., 21. i 22.
marta 1893., koju su u novembru 1893.
bilo ponovljeno.

Kako saznajem, na mojo će se govoru
od decembra prešla godine danas odgovori
ti, a taj odgovor očekujem čistom sa
vesti.

Ja bih, gospodo moja, imao i novih
dokaza za irredentizam, koj nedu nikako
da priznaju, nu neću se ni pri tom dugo
zadržati. Ja ēu samo spomenuti, da je iz
mojih govorova od 13. i 15. decembra 1893.
list „L'Eco dell'Alpi Giulie“ pisao, da je
taj list i drugi irredentistički spisi vi
razširjen, nego li sam ja to ovde u care
vinskom vjeću kazao.

Zanimivo je takodjer spomenuti, da
je goritski „Il Rinnovamento“ jedan put
roku, da je 27. listopada jednoga broja
listi „L'Eco dell'Alpi Giulie“ bilo razši
reno po Gorici. Na to je taj list po natoku
c. k. kotarskog poglavara morao izpr
aviti, da to nije istina. „L'Eco dell'Alpi
Giulie“ izjavio je i jedno i drugo, to jo
napisao, da nije bilo toga lista u Gorici
razširano samo 27 komada već 500. Tu
je i druga vjest, kako su razšireni listovi,
izdani na uspomenu Obordankovu. List
„Il Rinnovamento“ od 10. februara ove go
-

dine piše, da je njemu prispejelo u ruku
90 komada. (čita:

„Vilim Obordank s imenom Italije na
ustili dana 20. decembra 1882. pogub od
austrijskog konopa; radi njegova muč
ništva neka raste mržnja Talijana proti
vladitelju njegove zemlje. U Trstu, 20. de
cembar 1893. Circolo Garibaldi.“

U isto vremje prilepljeni su takodjer
vakuvi znakovi (pokazujući jedan znak)
po poštanskih kutijah u Trstu, na kojih
je umjeto orla umetnut drugi znak, a na
njemu se čita „Circolo Garibaldi Trieste“.
Tih znakova nošio se je mnogo u Trstu.
Ja imam takodjer jednu risariju iz Trsta
od 18. augusta 1893. kod sebe, ali to ne
smije doći u javnost, jer bi bilo odvija
či. Još ēu spomenuti dve stvari, koje su ka
rakteristična. Tako jo n. pr. trdanska po
liočja poslala jednu notu na občinu Tinjan
pod ovom adresom (čita): „No. 2426
Doll i. r. Direzione di Polizia Trieste alla
Lodevolo Podestarie in Antignana Dist.
Pisino. D' Ufficio franco di bollo“.

Dakle c. k. trdanska poliočja piše talijan
ski na jednu čitav hrvatsku občinu istarsku.
To je ono, ēa sam prije rekao, da c. k.
istareki nro talijanski jezik, a ujedno i ne
moral, jer avsja dopise uvozavaju u ova
kove listove. (pokazujući dotični, od jednoga
ilustriravoga lista nadionjim omot. — Ži
valna veselost).

Ja sam na kraju svojih navoda, to ēu
još ovo pod konac reći. Prod kratko, u
sedmici po uskrau, na 29. marcu, kako je
svoj gospodo poznato. Njeg. Veličanstvo
najmjestovij cesar i kralj došao je u Op
atiju, da pohodi Njeg. Veličanstvo njem
ačkoga cesara. Svi su listovi pisali, kako jo
oduševljeno tamo primljeno Nj. Veličanstvo
cesar i kralj. Nj. Veličanstvo dalo je ta
kodjor namještajući analog, da taž
dačni doček zahvali pučanstvu. C. k. na
mještak je to i učinio u tri jezika, i to
u njemačkom, talijanskem i napokon —
večko milosti! — i u hrvatskom. To je
bilo u jednom skoro čisto hrvatskom ko
taru, kako sam prije rekao. Ali je važnije
neću dalje da govorim o odnosaši kod
takočinjanih autonomnih oblasti. Ja samo
kažem: što bi se dogodilo, kad bi n. pr.
zemaljski kapetan, zemaljski odbor i sabor
kranjski tako pustupao proti Niemcem,
kojih je samo 5 postotka u Kranjskoj,
kao što to postupa zemaljski odbor, zem
aljski kapetan i sabor istarski proti Hrv
atovom i Slovencem? Kranjski sabor morao
bi to samo jedanput pokušati, al no, da ne
pone pravdu Niemcem, vod da Hrvatom
i Slovencem u Istri njihovo pravo prihvati,
koje se inačo ne može postići ni od c. k.
vlade.

Gospodo moja! List „L'Osservatore
Triestino“, koji se stampa pod austrijskim
orlom, obnavljuje kao službeni brojzajve
„Dispacci dell'Osservatore Triestino“ kako
je naredio dočekao izlazna te piše, da su
Nj. Veličanstvo odmah kod Matulja pri
vili sa klici: „Evviva!“ i „Živio!“ Nu
dalje no viđi slavoluk, što ga je občina
Kastav podigla, ne viđi nadipri. „Živio
Franju Josipu I. na premijostivi car i kralj
na tom slavoluku, premda je slavoluk i
nadipri bio vojnu velik.

Nadalje spominje avo slavoluk, koji
i u obnovi privatnika postavljeni na ciljol
putu do hotela Štefanoje u Opatiji, pa i
nadipri jednoga; napravio je drugo okol
nosti, takodjer i podslike (agicolazioni),
ali nije nigrdo spomenuto, u kojem je pro
težno jeziku pučanstvo pozdravilo svoga
cesara i kralja. A mi, gospodo moja, im
ademo za to najbolje visokoga svjedoka
u njemačkomu cesaru, koji je, kad je plovio
oko otoka Krka, Hrvate nezvao junak
kimi ljudi i nadodao, a se veoma ra
duje, što su svoga cara i kralja tako
erdano dočekali.

Njemački car uvidja dakle, da su
takodjer dočekao cesara i kralja,
ali službene novine i ljudi nalaze takodjer
i u Matulju, u čisto hrvatskoj poreznoj
občini, gdje su se saborali ljudi cijele
velike občine kastavsko, gdje neima nijed
noga Talijana, nalaze Talijano i čuju:

„Evviva!“ Naprotiv jedva nalaze Hrvata,
gdje su ovi sami: uvek i svuda ih zapu
šavaju i nepriznaju, te ih potlačuju i na
papiru. (Dobro! Dobro! — Govorniku
čestitaju).

Iz govora

ministra unutarnjih posala gosp. markiza
Bacquehowa.

Zadnja razlaganja g. zastupnika za
istarске izvanjske občine — mislim njegov
govor od decembra prešla godine — obu
hvaćaju podujlu dobu od više desetletja;
gospodin je zastupnik naime posegnuo
njestimice u doba godina šestdesetih, da
paže u god. 1848. natrag; danas je ipak
posegnuo natrag do Karla Volikoga (Ži
valna veselost). Gosp. zastupnik bio je
već u svom govoru od decembra toli do
bar, da je saglasio, da ne može niti hoće
učiniti odgovornom sadašnju vlada za iz
gredu, koji se dogodio u to doba u Pri
morju.

On je govorio najprije o izkazih i iz
gredi, koji se dogodio na štuču slavon
skega pučanstva pokrajino, proganjivanju,
kojim bijaše isto izloženo, naposet takodjer
privaci stranke, dok i takovi, koji pripa
daju svećeničkom stajšu. Nu ustanovilo
se je stvarno po izvadi, da bijaše u du
gom razdoblju, na koj je protiv razgla
banje g. zastupnika, izgreda i izkazu. Ta
koviči izgreda bijaše u Poreču, Buzetu, Pa
zinu, Oprtlju, Kopru, na otoku Krku, te
možda još na jednom ili drugom pještu
Primorja ili na otoci.

Izgredci se dogodilo obično tođajem
državnih, zemaljskih ili občinskih izbora,
kadno se pučanstvo nalazio u razdraženom
stanju, napose ako se je u kojem mjestu
Primorja slavonska stranka sa talijanskim
za početku borila, a ti nastojali učinim
u tom, što bijaše slavenski zemljaci od
drag ulične mladeži i porugivani
te izviđani. Jedan se je izred dogodio u
Buzetu, gdje je upravo slavenska stranka
kad občinskih izbora pobjedio izvojivala,
jer je ista činovnike talijanske narodnosti,
koji bijaše od prvačnja občinske uprave
namještavani, kako se čini, odustupila — ja
to samo konstatiravam, nekritizujući toga, jer
možda bi se bilo u kojem drugom mjestu
Primorja, kod protivnog izpadka izbora,
nešto slično dogodilo. — Već izgred do
godio se na otoku Krku, kamo stigao dva
ili tri parobroda, sa izletnicima, koji se na
jednim dijelom pučanstva otoka posavadiše.
Tada se je bacalo sa otoka na parobroda
kamenje, a nasuprotni sa parobroda ugrijivo
na otok, i izvidi njo se ustanovilo — u
koliko bijaše moni predloženi, koji je pri
nat, da li se jo načrtovalo da parobroda
na kopno ili prije od Krčana na parobroda
počelo bacati; možda je to sudbenom
razpravom, koja se jo od tada imala vr
sti, ali stvar razjasnila; toliko se jo pako
ustanovilo, da se je na brodova kamenje
na otok bacalo, da se jo možda to ka
menje na brod već prije sobom ponoslo.

U Kopri nabavljivali su školska mla
đoz medju sabori rajčicama (Veselost), sa
domaćim, kako se čini, a po aredi međuk
sudrom za nabavljivanje (Veselost), jor
so isto ponavljao pravilno u izvadih o iz
gredib, a kod toga bijaše žalibica i no
kojih odvrsli pogodjeni.

Doprstam, istina je, da je došlo do
tako žalostnih izgreda, nu mislim s toga,
da ne bijaše potrebito neznanjno dogo
dje, povećavati i nekoje služaju na te
mužu neistinljivih obavijesti, neču redi iz
kriviti, na ipak inači neću predstaviti, nego li
se dogodilo.

Napose nije istinito, da bijaše život
i tjelesna sigurnost slavonskih zastupnika
u pagibjeli kadovo boravio prigodom sa
boravske razprave u Poreču. U tom smislu
bijasne doduće prezanja, nu kotarsko pogli
varstvo, premda ne bijaše toga mnenja,
poduzeo je ipak občino mjeru, kojim se
je željeno svrhu postiglo.

Nije istina, da nemaju slavensko sva
deštenje diozoco doši u Poreč namjerom,

svoju bogoslužbeno svećanosti. Gosp. za
stupnik rekao je onom prigodom, da je u
stanju navesti imena Ja mu mogu tek
daje navesti sva imena onih diocesanih
svećenika, koji bijaše god. 1891. teđnjem
velikog čedna u Poreču.

Samo dvojica njih izpriječe se, nu
nipošto radi brije za njihovu tjelesnu eje
gurnost, već jedan radi bolesti a drugi
radi jednog pogroba. (Čujte!)

Moram se ogrediti takodjer proti temu,
što se stavlja g. namještniku Primorja u
sua ruci, koja da je izrekao napram jed
noj doputaciji, a njo ih kazao.

On da je kazao, kao što navadja g.
zastupnik, napram jednoj doputaciji izvana:
„Non ste teni co preti, perché i preti os
menere sulla ecclesia strada“.

Gosp. namještnik niti ne govoriti u
ovom zanimivom nariđaju (Veselost), kojo
sakriva u toli kratkom stavku tri slovenske
pogriške (Veselost). Gosp. je namještnik
gospodu iz te doputacije na posve valjan
način opomenuo, da na postušaju ukrajno
agitator. Ja mislim, da je valjan opomena
(Posve pravo!) pametan savjet, te
kad bi se ga držalo izvansko pučanstvo,
nobu mi to zaista škodilo (Posve dobro!)
Tomu savjetu mogli bi samo oni prigovori
ti, koji se možda smatraju tom opaskom
pogodjeni (Živahnio odobravanje).

U opazkah g. zastupnika igraju dano
pisi stranaka voliku ulogu. G. zastupnik
predbave političku i sudbenim oblastim,
da postupaju proti slavenskim novinam
stranarski i to na korist talijanskih. Nu
mogu dati vrijednosti niti toj opazi. Istina
je dakako, da izlazi u Primorju više
talijanskih nogi ili slavenskih novina. Ta
lijanske novine izlaze i u vobornjih izda
njih. Pa poslije tog godišnjeg, 1891. do
1892. bijaše zaplijenjeno 355 talijanskih,
a 138 slavenskih novina. Zaplijenjeno bi
jahu dakle talijanske novine, nego
ili slavenske.

Modju slavenske novine ubrajam i
one, koje izlaze u talijanskom jeziku, nu
koje su slavenskih težnja. Čudovito je
uvjet, ako su tko tuži na to, da se no
vine njegove stranke plose, to kad se
istu sudbini, možda još daleće zaplijen
jano novinu drugo stranke želi. Ja mis
lim, da je to odvijeno od nadina pisanja
novina, koja ide za dobikom i
koja uredništvo radimo na korist, izbjeg
avati se prije materijalno šteta, koja na
ponok ipak iz zaplijene proizlaze, te po
koju mješav pokrivenu doneti, dobiti su
ono novine, koje nomoraju tražiti finansi
jalnih sredstava niti u sebi niti po sobi (Ve
selost — Vrlo dobro!) više skloni ne
obazirati se na to, da izrekli koju misao
otvoreno, da možda tira kragove na otvo
ron i oštar nadin pisanja novina upozore.

Predma je g. zastupnik sa izvanjsko
občinu Voloskog odnoseći Primorju toli
občino razpravio, i razpravljati obidejo,
ja mu moram — moguće da ga tim izne
nadišim — predbaciti praznunu u dvorjakom
svaru. (Veselost. — Čujte! Čujte!) Ako
je hotio, g. zastupnik podati, kako redi,
vjerni i podpunu sliku svih izgreda, de
monstracija i izkazu, koji se dogodio u
Primorju tođnjem više desetletja, tada bi
bi morao to upoduniti sa onim izgredib,
kojo podnijela slavenski stanovnici pokre
jimo na štu talijanskog pučanstva. Ja
sam kod mojih izvadi, u spisih kao po
liticih tako sudbenih oblasti naša na
niz takovih dogodjaja — a i znaesao ih je
dinjom takodjer g. zastupnik istarskog
veleposjeda u visokoj kudi — koji su krobu
upravo na istoj orti, kano i oni izgredi, o
kojih sam malo prije govorio. To je po
grđenje jednog visokog orkevog dostojan
stvenika, jedna navala na mladiću iz Mo
tovine, koji su počeli k novadju, navala
na žandarmatušku stratu itd. Ja mislim,
da bi se imalo pustiti na stran ova pred
bacivanja i jedno i s druge strane. (Posve
pravo!) Uzme li se dobu od više deset
letja, pak se navede poveći broj takovih

Izlazi svakog devetka na celo
četvrt.

Doplati se novčadaju nko se za
netaknja.

Nobilijovan i listovi se neprima
Predplatiti a poštarskom stolj 5
for., za sejake 2 for. na godinu
Razmjerno for. 2/3. za po
polgod. Izvanjske više ponaro.

Na male jedan broj 5 nov.

Uredništvo i administracija učas
te u Via Farsetti br. 14.

isgreda, to je moje mnenje, da se neima spak radi toga sav pak drugo narodnosti odgovornim diniti.

Nu imadem, da predstavom g. zastupnik i u jednog i drugog obzira praznina, koja wo više tido. Mislim, da bi bio mogao svakako, pošto je ovo pitanje toliko obširno raspravio, navesti, što se je sve u pojedinom sludajući od strane političkih i sudobnih oblasti poduzeo.

Polički su oblasti posredovalo, a sudbino su vršili svoju dužnost; političke oblasti vodile su izviđe, to im je u najveće slučajeva pošlo za rukom krive prozadni. Ovi bijahu každani i to strogo každani, te im ne bijahu kazne oprošćeno.

Mogno sam takodjer iz spisa razviditi, da su i občinska poglavarstva svoju dužnost učinila, a mjestno redarstvo postupalo je dijelom, same dijelomice na poziv političkih oblasti.

Sada dolazim na predmet, o kojem nekih baš rado u visokoj kući govoriti, nu godopin je zastupnik već dio svog zadnjog govora tomu preduvrem posvetio. Mislim naime one nepatriotičke izjave, one izražaju iridentističkih težnja, koji se dogodiše tečajem ove dugačke dobe, ili da su se dogodili. Magic je biti u jednom ili drugom mjestu Primorja takovog življa ili ga imade jošte dan današnji. Nu mislim, da vriodi i ovde ono, što sam jednom drugom prigodom u ovoj visokoj kući kazao, da nije način poštovanju nijedan narod od tih žalostnih pojava, tu da se radi toga neima diniti odgovornosti čitavo puštanje dotične narodnosti, tim manje, pošto je to puštanje naproti tim izgredom — kao što nam pokazuju najnoviji slučajevi i to u najnovije doba — dalo izrazaja svojem odanom i pravom čuvenju.

Jošto bih g. zastupniku u pamet doveo sledeće dve pomici. Gospodin je zastupnik, govorio o tiskovim odnosaši, potušio na to, da kada docece koja novina koji nepatriotički izražaj ili izviđe o istom, a list ne bude zapšioniran, tada dodje taj dogodaj do znanja širem krugom putanstva. To je posev pravo, te se ja kod toga pozivljam na ono, što sam upravo kazao, da nije moguće u nekoj slučajevi tomu zapšionom produžiti. Ako se pak sve nepatriotičke izjave, koje se dogode tečajem desetljetja, pomnju se sakupi, te kronologički u visokoj kući podnese, (Posve dobro!) te ako predaju tada u pokrajinsko novine — u novine vlastite stranke, jer se radi o govoru jednog g. zastupnika te stranke, u novine protivnog smjera, da se uzogneg govor kritizirati — a te se novine tada veoma razrije — radi toga se nemože više diniti odgovornom vladu.

Eto još jedna pomisli. Gospodin je zastupnik spomenuo i danas jedan pogrdni list, koji je doista datiran u jednom mjestu Primorja, nipošto pak ikada u tom mjestu tiskan niti u istom razpačivan, već koji izlazi u inozemstvu. Ja neznam, da li je gosp. zastupniku poznato, da je taj pogrdni spis u zadnjoj dobi prisilno nepravilno izlazio, jer mu je valjda gradiva promjako, te neznam, da li je g. zastupniku poznato, da je taj list od zadnjeg njegovog govora svoje stupace njegovim razglabljanim izpunjivo, ta da je već pet velikih udovnih članaka o govoru g. zastupnika prihodio (Veslošt. — Čujo! —) u bogatom formatu izšao (Veslošt. — Čujo!) i izrasio u jednom od svojih zadnjih brojeva g. zastupniku ironički zahvalu za reklamu, koju jo on svojim govorom listu njegovim točnjem učinio, te da jo on t. pozorio na list osobne i mjestu, koja ga do tada nepoznavao. (Veslošt.) To nije za stalno g. zastupnik za izvanjsko občino Voloskog predviđao, niti jo taj uspjeh zaista želio. Ali o tom su svrhisti, jer se peću da izvršavaju pogiblji, da dobijem i ja jednaku zahvalu od rođenog lista. (Veslošt.)

Gosp. je zastupnik i datuo kazao: da, kako se vode službeni izviđi!

Obrtu li se na primjer predstojnika jedne političke oblasti prve molbe radi nepravnog postupanja ili protuzakonitih odredbi, — nito li on, pozvan, da o tomu izvjesti, sve moguće učiniti, da stvar po sebi najugodnije predstavi?

Na to odgovaram, da se vodi izviđa na taj način, da se nadoblasti, u ovom složaju ministarstvo, ne ograničuju na to, ču zahtijevaju iščekice, već se pitaj spise, i u ovih je razvijeno, koje li odredbe bijahu u pojedinom slučaju izdane i u kojliko bijahu utemeljene.

Ta ni g. zastupnik ne bijaše svjedočkom svih ovih dogodjaja, koje nem je izprijeviđao. Ta on se pozivlje desto na pisma svih prijatelja, koje pročita tada u vieču. On se ne ustručava — pozivljen je ovde na njegov zadnji govor — prijeđeli u vieču dogodje, koje nije dođe do

sam vido, ali koji mu bijahu dojavljeni od prijatelja, u kojoj imade — na temelju valjda podujog osobnog poznavanja — poduprvo pouzdanje.

Ja sam sada u posev jednakom položaju. I ja sam u stanju, na temelju podujog službenog poznavanja sa političkim oblasti, da se mogu u late poduprvo uvesti, to do datke g. zastupniku pojuti, da se je dvrtalo državu, doš mi se eventualno u pojedinom slučaju protivno nedokaz, onog osvjeđenja, koje stekoh pomjavitim, dugoljetnim opažanjem službenog djelovanja političkih oblasti, da ono toliko službu vrće i da one, pozvane, da izvještate o stvari, o kojih se govori u vieču, inistrujemo ono prijave, što može on čitatom navesti u vieču zastupati. (Odrobravanje).

Stvarni izpravci

zastupnika prof. Vjekoslava Spinčića postavljeni u sjednici carovinskoga vijeća od 14. aprila t. g. na govor ministra unutarnjih posala markiza Bacquchona:

„Morao bih na razglabljajući g. ministru unutarnjih posala više togog odgovoriti.

Nr. danas 6. so pri stvarnom izpravku samo na nešto ograničiti.

Najprije reče njegova preuzvišenost, da sam ja u svojem zadnjem razglabljajući od decembra zasegao natrag u god. 1848., u mojem govoru od prekjudeva da se dogodilo iščekovanje.

Ja izpravljam stvarno, da sam godinu 1848. jedino radi tega spomenuo, da u poređenju stanje iridentizma u Gorici od godine 1893. s onim od godine 1848.; a u doba Karla Volikoga samo s toga, da se vidi, kako se pri tužbah između puštanstva i činovnika danas prostupa i kako se je postupalo pred tineu godinu.

Drago spominjam, da je njegova preuzvišenost od 104 slučaju, što ih ju našao u mojem govoru od decembra, dva označio kao nepravu, to se je proti nekim rješi u jednom slučaju ogradio. Njegova preuzvišenost reče, da nije istina, da je pogiblji izložen život i tjelesna sigurnost slavenskih zastupnika, kad se za saborskih razprava nalaze u Poreču. Ja izpravljam stvarno, da u svom govoru od decembra nisam rekao, da je život i tjelesna sigurnost slavenskih zastupnika u Poreču izložena pogiblji, već da sam u svojoj vremenu rekao, da ih u Poreču pogredjuju, izvrgaju, izvježdavaju; po tom izpravljajući stvarno govor ministra unutarnjih posala u toliko, da bijaše već i život i tjelesna sigurnost slavenskih zastupnika u Poreču u pogublji.

Nadje je njegova preuzvišenost kažala, da takodjer nije istina, da slavenski diecezanski svesćenici ne mogu nikako doći u Poreč, osobito u velikom řednu, da ubave službu božiju.

Ja izpravljam stvarno, da bijahu dvojici svećenika porečke dieceze u velikom řednu 1891. pripravljene suvremene demonstracije, na koju nisu bilo izvedene, jer oni nisu došli u Poreč.

Njegova preuzvišenost se je ogradiла proti tomu, da su najmenstvu Primorju u istu vremenu rješi, koja da je tobože rečao jednog deputaciju, a koja da nije rekao. Ja sam prisiljen stvarno izpraviti, da je „najviši činovnik Primorja“ — tako sam rekao u svom govoru — dotično rječi kazano slovenskoj deputaciji, što mi bijaše javljeno i dopisom sa više podpisa; ovđe ne odlučuju ni najmanje slovenska forma, u kojoj bijahu napisano to rječi, jerbo su ih opovoljili ljudi, koji o slovinci su išli po njima, i koji su u tomu Slovenci. Da li jo isti činovnik toj deputaciji kazao i drugi rječi, to mi nije poznato.

Nadje mi se je predbačio manjkavost u dvojakom obziru, onda prigovor, ako i indirektno, da je činim rekrutacijom, te da obtužujem čitavo puštanstvo druge narodnosti. Druga manjkavost je da jo u tomu, što nisam naveo, što se u svakom pojedinom slučaju poduzele poljike i sudbene oblasti.

Izpravljam stvarno, da bijahu praznino u velikoj sliči talijanskih izgrada proti Hrvatima i Slovencima veoma maleno, preto je njegova preuzvišenost uzprkos svim obvestiš od njemu podđenjih dinovinika i unatoč pomudi gospodina zastupnika za istarski veloposjed navozi samo tri izgrada Hrvata proti Talijanom (biskup poreški, novaci i žandarparije), da moži navodi nebijaju rekrutacijom niti obtuživanju svega puštanstva drugo narodnosti, već povolj za pravdom i zakonitosti, te da se uobi praznino u drugom obziru moglo izpuniti sa „ništa osbiljna“.

Nadje izpravljam stvarno, da nisam čitavu puštanstvo talijansko narodnosti u

Primorju okrivio radi iridentizma, već da sam se dačače proti takovim objedam izrično ogradio.

Nadje se jo roklo, da sam nekom pogrdnom listu učinio na neki učin reklamu.

Izpravljam stvarno, da se taj pogrdni list nisam učinio reklame, već, ako se jo u obde kakvu reklamu učinio mojim govorom, ista se imo pripisati okolinom, napore neiskanju iridentizmu, čime je i bio izazvan moj govor.

Nadje se jo roklo: „Kad bi se pakovo ne patriličku izjavu, što su se dogodilo tokom desetljetja brzo sabralo i krozlogički učinilo, to iznieslo pred visoku kuću itd.“

Ja izpravljam stvarno, da ja nisam prodvišio kuću iznju evo nepatriotičku izjavu, koju se dogodilo tokom desetljetja brzo sabralo i krozlogički učinilo, to iznieslo pred visoku kuću itd.“

Napokon se jo roklo, da se češće pozivljom na pišmo svojih prijatelja, koja onda u vieču dinit. To je ovđe u toku izpravljam stvarno, da sam prekjudeva da se sam jedan dio pišma jednoga mogu prijatelja, a taj je dio pišma sadržavao sud, nipošto kakav slučaj.

Obzirom na obavijest oblasti govorio sam već prekjudeva, a imao bih još mnogo da rodi, i wedju tim nasto i u dopisivanju kotarskog poglavara u Voloskom sa občinom Podgrad. Na opažanju sam, da sam takodjer u desetljeću svojim govorom, u komu sam iznio ozbiljnji i žalostnički dini, ako ne više učinio kao zastupnik, da nisam očekivao, da do se u tim govorom postupati, kako se je postupalo“.

so, da će se naši princi u banovini i u imenu složiti.

Srbija. Sutra dolazi u Beč novimenovan srbski poslanik na cesarskom dvoru, bivši predsjednik srpskog ministarstva g. Simić, koji je tu službu i prije u Beču obnažao.

Rusija. Zaruke velikoga kneza Nikolaja, budućeg cara Rusije, pozdravljaju sav ruskii narod iskrenim odusvođenjem. Brak ruskoga prieslo-naslednika sa kneginjom habsburskom Alicom vezati će vezom rodbinstva njemačku i englezku vladajuću obitelj sa ruskom carskom kućom.

Italija. Ministar predsjednik Crispinijavio je jučer u parlamentu, da će vladu predložiti na razpravljanje nove finansijske osnove, kojimi kani pomoći zemaljske prihode. U tom slučaju, da nebi bila vlasta prisiljena razputiti parlament, koji se sada protivi vladinim finansijskim predlogom.

Njemačka. Kao znak dobrih odnosa između Rusije i Njemačke naziru mnogi u tom, što kani ljetoš u Petrogradu na podujli boravak brat nječačkoga cesaara prince Hinko. Niemi privilištu tu viest velikim zadovoljstvom, čim pokazaše, da im je mnogo stalo do prijateljstva sa moćnim slijedom, kao što je Rusija.

Pogled po svetu.

U Trstu, dne 25. aprila 1894.

Austro-Ugarska. Jučer proslavili su skromno ali srdačno svu narodi naše države četrdesetgodisnjicu braka cesaro-kraljevskih supruga Njeg. Vel. Frana Josipa sa Njez. Vel. Jelisavom. Svi listovi bez razlike narodnosti i stranaka donosi članak, puni ljubavi i odanosti do prejasnih cesarskih su-pruga, izkazujući njima i čitavoj obitelji Habsburga iskrena čuvstva odnosi i privrženosti.

Njeg. Veličanstvo polazi dne 26. t. mj. na podujli boravak u glavni grad Ugarske u Budimpeštu. Važnije vesti iz carevinskoga vjeća nači će naši čitatelji na drugom mjestu. Ovdje nam valja još spomenuti, da nas je neugodno dirnuto govor ministra obogaštovanja i nauke, kojim je preporučio u carevinskem vieču proračun svoga ministarstva, osvrnuv se pri tom na želje i potrebe raznih narodnosti u pitanju školstva. Vični smo doduše slušati nepovoljne za nas rječi sa ministarskih stolica, nu nikako nismo očekivali, da će i ministar Slaven, Poljak Madejski, pokazati to malo ljubavi do onih Slavena Austrije, koji su u školstvu do suda vazdu zapostavljeni bili. Ministar želi naime, da si u pitanju školstva sam narodi potmogni ili da se za školstvo pojedinih pokrajina zauzmu dotična zemaljska zastupstva. Kad bismo mi slaveni Primorja, napose mi u Istri imali očekivati poboljšanje našega školstva od zemaljskih sabora, tad bismo na to zaista dugo čekati morali.

Hrvatski narod doživiti će — ako nas svi znaci nevaraju — novi udarac. Hrvatska gimnazija na Rieci, koja je Madjarom i rieckim izdajicem trn u peti, imala bi se prizvoljno hrvatsko vlaže već buduće školske godine preseliti iz Rieke na Sušak. Dogodi li se to, tad će Hrvati izgubiti na Rieci zadnju svoju tvrdjavu. Od tamo i do pravljivo najprije sudbenu oblast, zatim podupravnišku, a sada hoće da maknu i gimnaziju. Hoće li Hrvati i taj zadnji udarac mirno podnjeti? — U bielom Zagrebu nagajaju se obje pozicije o tom, da se posev ujedino u imenu i programu. Program zajednički bijaše jur prihvaćen, a usajmo

Franina i Jurina

Jur. Bi se zlodaj emutil i ženaku!

Fr. Ča ti jo Jure — mode, da sam sobun govorit?

Jur. A more mi bit. Malo prej mi je povodao kumpar, da ga je neki dan „mala“ Mare na cesto fa. nala, ter na svim modi nepastovala, da joj oboća, da će za Kalabragovu kumpanicu votat.

Fr. Ma, ne zamori, ka je to?

Jur. El' ona ka oltari liže.

Fr. Aha, ona j' to; pak da njoj se nebi bolje pristala krunica, nego pačat se va muski posli.

Jur. Dragi ti, da neznaš onu od pobijenih grobi, al onu drugu od vuka va ovčoj kože.

Fr. Joh! znan, znan!

Mome rodu.

Žarka sublja
Domoljublja
Ostobinom ajeva;

Kuda sino,
Svo prošino,
Svakoga ogrieva.

Danak atoti
Oj! Hrvati
Svim nam većo svijo.

Pjesma leti,
Kud poloti,
Svak usnio biće.

Duša svaka
Od junaka
Hrvatska nam budi.

Zadoljilo
Majke mile
Isto su na grudi,

Dugo doba
Tudja zloba
Nama robstvom prioti.

Svak sejeti,
Da osvoti
Ostaj naum kleti.

Borimo se,
Nedajmo se,
Da nas dučan gasi.

Nek hrvatska
Ljubav bratka
S dučmanom se sras.

Pa će one
Fući spđne
Blednoga tam roda
Puna žara
Puna bala
Sinut će sloboda.
Žarka zublja
Domoljublja
Otačinom sjeva.
Kuda sine,
Sve presino,
Srpskoga ogrieva.

Emin.

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri. Elagajut primio je od 17. tek. nadalje: Uprava „Obzora“ šilje for. 326,30 prispjelih joj od 9. febrara do 14. aprila t. g. (Imena darovatelja i primosnika obielodjanjeni su već u „Obzoru“). — Josip Fuzinčić šilje for. 5 primljениh od občinskog upraviteljstva korečianskog prigodom smrti dječeg rođadnika Josipa Sponselli „i to za plementu zadruge Sv. Cirila i Metoda“. — Josip Linić Rieke šilje for. 5 sakupljenih, za družbu. — Josip Cvetković mag. farmaceut. "

narodnoga zastupnika g. Ivana Hribara tim, da ga je imenovao ravnateljem banke sa sjedistem u Ljubljani za njegove zasluge, koje si je stekao svojim neumornim djelovanjem u taj slavenski zavod. Naše iskrena čestitka!

Dr. Pavao Monti. U subotu premisno je ovđe nakon poduče bolesti predajnik zemaljskog судa presv. g. dr. Pavao Monti. Pokojnica hvale kano rovna, stroga u poredanju činovnika. Pogreb biće u ponedjeljak i to vrlo sijam, jer prisutstvovalo sve oblasti i mnoštvo znamaca i prijatelja pokojnikih.

savskoj Hrvatskoj" čitamo gledje naše
družb. sv. Cirila i Metoda koliko slijedi:
"Križ-vačka stadioonica pristupljala je družtvu
Cirila i Metoda za Istru kao član utemel-
jitelj sa svotom od 100 for. Tko zna,
koli plemeniti svrh uima ovo družtvo u
borbi Hrvata za narodni obstanak proti
oniolikoj sili iz vama obilne podupirane
talijanske iredente u Istri, taj će znati
dostojno ceniti ovaj plemeniti čin križe-
vačkog zavoda, pa nećemo dosta risci,
kojim bismo preporučili i drugim stadio-
nica u zajednici novčanim po Hrvatskoj,
da se novčani za primanjem Kraljevom.

U proslavu petdesetgodišnjice vladanja
Njeg. Velič. cesara i kralju Franu Josipu I.

God. 1898. proslaviti će svećano sv. narođi Austro-Ugarske podelogedstvočnju vladanju vlastišnoga prejosašnjeg vladara. U tu svrhu ustrojio se je u Beču posebni odbor, kojega članovi su zastupnici najviđenijih bečkih društva i zadrug, i koji će raditi na ta, da svećanost bude občenitom. Tuj odbor započeo je svoje djelovanje tim, da jo razasluje posebne pozive svim župama i župljima, župnim i župljanskim gradovima, trgovskim komorama i župnim obrtničkim zadrugama. Svi ti pozivlji će ujame, da posluju svoje punomoćnike dne 19. t. m. u Beč (u prostoriju doljno-austrijskoga obrtničkoga društva) da se posavjetuju programu svećanosti. Očekivati je, da će se razvazati tomu pozivu svi pozvanici, te tim zupcima i neposredni doticaj sa središnjim odborom.

„... da se priredi god. 1898. u Beču velika međunarodna izložba, kojom bi se imalo jasno do- se
stavljati slijajno napredje Austrije u duševnom i je
materialnom pogledu tečajem vladanja pre- re
časnoga našeg vladara. Nadamo se, da će i ap
Prinjorje obilao sudjelovati kod to- pr
žbe, da i na taj način pokaže svetu, kako pu
iskreno odano svomu cesaru i kralju. pu

oni list tršćanske vlade donesao je, kako u se je službeno iz Beća javilo, urzovku ogovoru zast. Spinitić i o govoru ministra unutarnjih posala. Skoro za tim našao je „shodnim“, da donese dostovno

aj dio govora ministra unutarnjih posala, i se je odnosio na govor zastupnika Spinčića od 15. decembra 1893. Nije pak donio u svoje vrieme niti točnoga izdruka togog govora, a kamo li u cijelosti, da je opet zaštitio ono, što je zastupnik Spinčić stvarnim izpravci odgovorio ministru unutarnjih posala, i rekao samu, da taj zastupnik u stvarnom izpravku poizvraćao s istim ministrom. Neznamo kako čitaočci toga službenoga lista suditi o tom. Mi našim čitateljima nezahtjevamo da donasamo niti sve, pak nek oni de. Naši čitatelji saznali su za govor Špinčića od 15. decembra 1893., saznavaju za njegov govor 12. aprila t. g., za govora ministra unutarnjih posala odredili su na Primorje, i za ono, što mu isti zastupnik odgovorio dne 14. aprila 1894. Mi postupamo po načelu: „istina i
res-
čuna-
Pri-
ljev-
Slo-
50
c. i
gro-
vina-
bar-
sli-
zel-
cije-
go-
S u-
S t-

českí umjetnici u kazalištu „Armonia“ Crstul. U petak dne 20. t. mј. priredio je noviti česki kvartet na guslo koncert u kazalištu „Armonia“, gdje se sabratiće svih prijatelji krasno glasbe, bez razlike načnosti. Među tim bijaju dakako najbolje upani Slaveni Trsta. Kazalište bijaće veoma posjećeno. Na programu bijaće glasbo-

naši najprije svjetlosti glasotvorac, u prvom danačak slavenki, kano Dvojuk, Čaj-
evsky, Smetana i dr. Iza svakogako
bihaju naši umjetnici burno pozdravljali,
te im se bilo po dva i po tri puta za-
javljati. Slaveni Trsta poklonile umjetnikom
an tovor-vienac sa crvenom i bijelom vrpcem
odsim je phva vrpca ostala u rukuh re-
vara, jer ju je dotični redarstveni činovnik u
članstu zapljenio.

Naredba ministra pravosuđu 6. febr.
4. U sjednici 19. aprila postavio je
dodjele dr. Kazić upit na pravosuđnoga
člana, koj nas također zanima. Pod-
ili su taj upit svih zastupnika palata
član u Beču, nadležnosti, moravsko češki,
češki, slovenski, osim onih što su još u
enwartovom klubu, pače i iz ovoga da

dan, zast. *Pfeifer*, i rusinski zastupnik *Somanczuk*. Zastupana je bila tu slavenska policija. Radi se tu o naredbi pravosudnoga ministarstva 6. febrara 1894., po kojoj govorи, што су izrečeni u carevinskom sudeu ne na mјemačkom jezikom, neimaju užiti povlastice § 28. tiskovnoga zakona, a radi i nedolazak u brzopisni zapisnik. Ta naredba, veli se u upitu, je u grubom protuveljiva sa § 28. tiskovnoga zakona, koji govara, da „za istinita priobodenja javnih zprava carevinskog vjeća i zemaljskih bora neima biti nitko pozvan na odgovornost“. U nemanje grubom protuslovju ovi su na naredbu sa čl. 16. drž. tem. zavala 21. dec. 1867. br. 141, koji govorи imuniteti zastupnika. A po njoj bi se imala uzakonti nepravda, koja se dođe u zastupnikom govorédim njenjemečki, d' se nebilježi njihovih govorova, što je i bilo temeljnim državnim zakonom i protiv postovnika carevinskoga vjeća. Dr. *Grizel* i drugovi pišu s toga pravosudnoga ministra: „Kako može Vaša preuzvišenost ravdavati takvu naredbu obzirom na jasne anotevine temeljnog državnog zakona i tiskovnoga zakona?“
Kao i uvek, u ovom slučaju, i u ovom

Izpit usposobljenja na učiteljstvu u pru započet će dne 18. maja t. g. Do prijavlja se za izpit 18 učitelja i učiteljice, i to za hrvatske, slovenske i talijanske puške i gradjanske škole. O uspjehu u izpitu javiti će se po načinu stariom čaju — u svoje vrijeme.

Pradatelj nepravduškog odbrave u svakoj

Prelog proračunskega odbora o pučen školstvu v Istri. Kod lanske proračunske razprave o pučkom školstvu povabilo je zast. Špinelid resoluciju, kojom se volada pozvala: "u obče, da uredi pučko školstvo u alpinskih zemljah imenito u morju, tako, da budu prema § 59. školstvu zakona imala sva djeca priliku školu ižititi, i da se prema didaktičnim pravilima i čl. 19. tem. drž. zakona podučajće kom je djece po učiteljicama usposobljenih u jeziku; *ta posećice*, da rješi čim prije i sponjemtom smislu molbe za ustanovitev slovenskih pučkih školu u Koruščici, i Trstu, i da ustanovi pučku školu u Poljanah, u kotaru Voloskom. Škola u Poljanah se je već hvala Bogu ustanovila u vorilici; gleda Škola a Trstu i Gorici i s izvidi cine. Gleda ostalogna, eto kako resolucija proračunski odbor, komu bijaše u razprava izručena.

"C. kr. vlada se poziva, da surne nadlog:

"... i budu se pozivati, da sorme pot-brigu na pukško školstvo u Primorju, nito, da naredi shodna, da se provedu isto ustanove, da se omogući polazak svoj djeци dužnog školu polaziti, i da dudaju materinskiim jezikom djece po usposobljenih nošteljih".
Kako se iz toga predloga vidi, lanisku

čine se iz dana predoga vina, tijekom
njezinih zast. *Spinđica* primio je prava-
ci odbor u cijelosti, u koliko se tiče
voja, naime Gorice. Trsta i Istre, i to
predlog izvjetitelja, člana njemačke
dvorskoga savjetnika *Adolfa Beera*,
iz Pule pišu „Nar. Listu“, da je pro-
petka parobrod *Flink* izkrcao onđje
načava talijanskoga vina za porabu
ratne mornarice. I ova vredi dva
ako je istinita.

z carevinskošta vlača. Sjednica carega vlača su guste i dugotrajne. Mi možemo s njim obširno baviti. Da spomenemo ono, što govore hrvatski členski zastupnici. Kad obča razprave je govoriti vredni Hrvat iz Dalmacije, Perić i Slovenci zast. G. e. c., na nisu došli do rječi. Govorili su Slovenci iz Kranjske, zastupnici Štajerske i Ferjančić. Prvi je htio isti stolici visokoga političara, pak je Štajernzko pac, da je objedio jedan dio slovenskoga naroda i slovenskih zastupnici težnja proti izтокu, dočim su i svoje drugove predstavljao kao prornike „zapadne kulture“, što znači Štajersku, koja je toliko slovenskoga načinjivala sa sile zemlje. Drugi je tako o raznih potrebnih slovenskoga Štajerske, pak se ogradio proti objedam Štajerske, užrvid, da Slovenci, bez iznimke uži spoj sa svimi Slaveni monarhijed po javnih listovih slovenskih, je stalno, da su svi odsudili zast. Štajersku. Samo da ga nebi za koje i opte dizuli!

Pod proračunom ministarstva domaćeg gospodarstva je uveliko povećano. Po

ova govorio je vrijeđan Hrvat iz Dalmacije. Blaženki. Potužilo se je u oružništvo u Dalmaciji i izloženo protiv zakonskoj osnovi o tome, da se članovi crne vojske imadu godine javljati kod oblasti. To je težko u Dalmaciji, dijelomice i u nečad god i nemoguće kod kuće, a za one, koji moraju po svetu, služe svakudanj kruh za se i za

je. Kod glavne razprave ministarstva pogostojva i nastave govorio je rečeni stupnici Perić, te iztaknuo u svojem mjestilom govoriv razne potrebe na crkvenom i školskom polju u Dalmaciji. Kod tih razprava govorio je također zast. Šćedanski Slovenscu Ivan N a b e r g o j , koji se je potužio na postupak školskih ljestvi prema Slovenec u Hrvatsom Prijevru, imenito Trstu. Zalijetjao je slovenske pučke škole u Trstu i Gorici, i hrvatske u Istri, i iztaknuo potrebu slovenske gimnazije u Trstu. Dok se ta trojici, nek se bar još koji pripravnici tečaj tršćanskog okoliči ustrojili, da se dade lika, da više mladića iz okoline polazi stopeđe srednje škole u Trstu.

Zaruka ruskog carevica Nikola. Pro-
grednja zaruci se je veliki knez Ni-
kola, carevic ruski u Coburgu sa prin-
cem Alicom hesanskim. — Veliki knez
kolaj sadu je u 26. godini. Godine 1877.
likom knezu od devet godinu bude-
nenovan odgojiteljem ravnatelj druga voj-
ske gimnazije generalmajoru (sadu gene-
ral adjutantu) Danilovici, koji se odlikuje
po talentirani i izkusni učitelj. Tada se
carevic poča baviti naukom pod pakom
Danilovića, ostajući pri tom još
u občenju sa svojima roditeljima kao
vrhni odgojitelji. Carevic je morao
u godinah nitiči gimnaziske stvari,
pri godine pakto viši naobrazbu. U ovo
vremena potanki proučavanje vojničkoga
pravničkog i gospodarske znanosti, što
nužno za budućeg vladara. Da se
zna s vojničkimi stvarmi, carevic je
radio stupiti u redove preobrazenske pu-
tne i careve hutsarske pukovnije. Ca-
revic je svestranom upuden i podučen u
hrvatskoj literaturi i napose u ruskoj.
1890. i 1891. postade članom držav-
ne vjeća i ministarskoga odvora, te se
ako upitlo u najviših državnih pitanjih.
1891. carevic poduze dugo putovanje
u istočnu Aziju. Na 29. aprila bio
u japonskom gradu Otsu ranjen od ja-
panskoga žandara Tsuda Sango.
Nevjesta, kći velikog vojvode Lud-

Ernesta hesenskoga, ima sada 22

ne. Princesa Alice će sada prići na
oslavnu vjeru, kako je to učinila nje-
sестра Elizabeta, kud se je prije 10
na udala za velikog kneza Sergeja,
a careviča. Budući ruski car dozna-
toj ženitbi u rodbinsku svezu s Hr-

kom, jer je starije nevjestinu, vojvodku, oženio prije dvije godine Hrvaticu, trnicu Milenu Hržićevu, kćerku vice-banskog stola g. S. Hržića u Zagrebu. Proslava petdesetogodišnjice obstanka talijanskog društva "Casino" u Pazinu. Uzvorniti će dan možda tko god, što se ne pojavili mješut u "dije poslove, nu kada prigovor morali bismo odgovoriti, a proslava nije za nas posve "tudij posle a k tomu izbilo je prigodom rečene na dan takovih življenic, koje nemo nikako nuknemo mitnoći. Iz talijanskih Primorja doznašmo, kako je prvih tekucéga nijesao proslavio talijansko društvo u Pazinu. "Casino" svoju podeljescenju. U družvenim prostorijama sabralo se i prijatelja družtvu iz raznih gradova oko 130. Prijedjela bila je gostba, a zatim ples. Kod gostbe ustao je pozanti, "n-a-s" prijatelj odvjetnik g. antini, i to pročita kratku poviest o luku i životu toga društva. Iz te poviesti slijedi, da su družtvo ustanovili pred 50 v. kr. činovnici, a na čelu im tadašnji predsjednik barun Grimschitz. U novoosnovano družtvo bijunal primljeno su samo riedki članovi, i to jedino oni, kojih je rečeno baran. Družtvo bijaše dakle posve u rukuh činovnika, a kako nisu spomenuti početku, bijuhu ta gospodja skoro sami Niomci. Iako to tomu imalo je družtvo vod od začetka znaju disto talijanski. Poviest kaže: "mentre fra gli impegni il numero era di nazionalità tedesca, voluti la Società di Casino, sino dal chionne, assunse un carattere prettamente italiano" (akoprem bijuhu gg. činovnici navedeni većnom Niomci), družtvo od svoga prvoga začetka imalo je znajaj talijanskog). Dopravo ista pravila bijuhu u talijanskom jeziku. Po 50 godina dakklo, kudje su riedki

je po godinu dana, kada je redak
Pazinov govorile talijanski, osnovali
su i kr. činovnici čisto talijansko
! Ovu nam ruku činjenici napose iz-
da podupremo ako treba još bolje
našeg dičnog zastupnika gosp. prof.
lčića u njegovom govoru od 19. t. m.
je utzvrdio, da su u našem gradove ta-
u unešli e. kr. činovnici,
djužini valja nam naglasiti jošte jednu
iz spomenute poviesti. Gosp. povjesta-
čušta "Casino" iztaknuo je, kako
o društvo od začetka pak do danas
im talijanske pravstvo, šdom čistog tali-
U društvenih prostorijah vijac se razda

